

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

De locis declinandis, ubi turpia spectantur, aut moliter uiuitur cap. xl

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

Psal. 118. uerecundia recedere uel saltem auertere sese solitum. Honestus sane pudor, & imitandus ab omnibus, ne dū in canibus, & in suis, & equis: quod uehementer fugiendum est, sed & in cohortalibus, & domesticis auibus: sicut admonet nos propheta dicens. Auertere oculos tuos, ne uideant tuanitates.

De locis declinandis ubi turpia spectantur, aut molliter uiuitur. Cap. XL.

Addam his etiam, ut omnem locum fugiamus, ubi uel turpia spectantur, uel molliter uiuitur. Sicut enim sunt quedam loca morbifera, et graua, quæ homines quantumuis bonæ ualitudinis infestant, et inualidos ab ægritudine conualescere nunquam sinunt, sic, & accidere moribus solent, sunt enim quedam loca ita contagiosa, & aduersa curationibus animorum, ut homines nunquam neque recte agere, neque à malis respicere permittant: ita quæ non officere minus lasciuus locus moribus soleat: quàm incolumitati, & bonæ ualitudini, grauis, & pestilens regio. Neque enim pauciora sunt, neque minora contagia animorum, quàm corporum: immo sine controuersa multo sanè plura esse putantur, & grauiora, Altius siquidem penetrant hæc ipsas mentis medullas, serpuntque per omnes sensus latius: & ideo maiori conatu, & acriori studio fugienda. Quod quæ uerum sit, Plato ille diuinus nobis suæmet uitæ periculo monstrauit. Is enim quum diuitiis, honoribus, sciētiæque polleret: ex quo posset (si sibi libitum fuisset) intra mœnia clarissimæ urbis græciæ uoluptuose, pariterque & gloriose uiuere, elegit tamen sibi Achademiam. uillam procul ab Athenarum mœnibus, in regione non solum deserta, & inuisa, uerum etiam pestilente: ut cura uidelicet ualitudinis, atque freta quæta morborum insultus libidinis frangeret, & liberius auiouacaret, & philosophiæ præceptis intenderet: usque adeo

grauiores animi morbos habendos putabat esse, q̄ corp̄
 poris. Effœminatō nāq; & molles nos locor̄ delicia
 reddunt: & ad corrumpendū mentis uigorem plurimū
 ualet amœna, & foelix regio. Iccirco Seneca q̄q; in eo à
 Platone dissentiat, dānando pest̄ lentē locū, tñ ei in fugiē
 da amœnitate regionis ualde assensus est. Ait. n. Si cōti
 nentia studes, habita nō amœne, sed salubriter. Iccirco
 M. Tullius in Verrē, cuius incōtinentiā acriter accusabat
 ut p̄babilius esset q̄ diceret, & sibi facilius crederetur,
 paulū digressus à causa, Siciliae amœnitatē impense lau
 dat, quo uerisimile fieret, ibi verrē libidinosē icōtinēter q̄
 uixisse, ubi loci delicia libidinosum aliq; per se hoīem
 magis magis q̄ accēderēt. Propter huiusmodi delicias,
 atq; nimias amœnitates, infamis admodū fuit Ægyptia
 Canopus: ac similiter molle Tarētū, Baiar̄ fontes, Miles
 sior̄, Sybaritarūq; luxus. Adde & cāpaniæ fomēta, quæ
 Hānibalē ducē alioqui inuictū, suis deliciis p̄figarūt. Cō
 tra uero spartana ciuitas seuera semp, & frugi habita est:
 quippe q̄ lycurgi legibus parēs à cōtēplanda Asia, ciuiū
 suor̄ q̄ diutius potuit, retraxit oculos: ne ciues sui capti
 illius regionis illecebris, et frequētoribus spectaculis de
 liti, ad delicatius uitæ genus, cōtra morē patriū liberen
 tur. Arbitrabatur. n. uiri illi prudētes leuius uoluptatū acu
 leis stimulari, q̄ semp abfuerūt à cōspectu uoluptatū, q̄ q̄
 illecebrosis spectaculis interfuerint aliqñ. Scitū est p̄uero
 biū quicūq; in sole diutius cōmorat̄, colorē ducere à so
 le: & q̄ aliquādiu in unguētaria taberna federit, odorem
 loci secū ferre. Pari sane mō qui residet inter lasciuas, in
 de recedens, aliqd̄ lasciuū secū semp abducatur, necesse est.
 Vix. n. credi pōt, qualla, q̄taq; ab eiusmodi lasciuar̄ spe
 ctaculis uitia cōtrahātur, & q̄ mor̄ peruersitates, et ma
 lorū fomēta ab histrionicis gestibus, & comædiar̄ argu
 mētis sumātur. Quo circa Massilia ciuitas in sinu Galliar̄
 transalpinæ olim clarissima, & spartanæ seueritatis æmu
 la, nullum unq; aditū in scenā mimis dedit, & maiori ex

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

parte comediae actus, stuproque contineant argumenta; exploratum satis habens, ex tali consuetudine spectandi, licentiam quoque ad imitandum dari. Quid est enim tam nefarium, quod suaderi non possit dum libenter spectatur? Mouent quidem spectacula sensus, demulcent affectus, arident cupiditatibus, expugnant rationem, extorqueunt consensum, & perdunt denique cuiusvis boni peccatoris conscientiam. Cuiuscunque ergo, continentiae, & castitatis cura est, procul esse à spectaculis, & theatris, & comedis, & eiusmodi uanitatibus omnino conuenit: & uinere, atque habitare se uere; attamen, mea quidem sententia, salubrius, ut uult Seneca, magis quam pestilenter, ut facit Plato. Par siquidem mihi ex utroque extremo, animae detrimētum contingere posse uidetur, uel si quis ob nimiam alacritatem ualeitudinis bonae exultans in foedas libidines proruat, uel si extrema debilitate confectus dolore torpeat, & anima desideria consumetur.

De choreis, & impudicis saltationibus fingendis. Cap. XLI.

CHoreis autem, ac saltationibus, interesse neque clericos, neque coelibes decere nemo (ut arbitror) est qui nesciat: quanquam dum per aetatem, tempusque liceat, ad hilarescendas nuptias saecularibus hominibus interdum permitti licite uideatur. Quid est enim quod eiusmodi saltationes decere uiros graues, & castos possit, quam nihil tam incitet, instigetque animum ad libidinem, uel natura, uel disciplina, pudoris causa, & honestatis ratione cōtexerat? Cicero in oratione pro murena. Nemo (inquit) sobrius saltat, nisi forte insaniat. Ideo Plato in uoluptate aliquando à Dionysio ut post epulas indutus pura pura secum pro conuiuantium hilaritate saltaret, renuit, dicens, non conuenire philosopho muliebria. Quo circa Philippum macedonum regem uirum alioqui seuerum